

How to cite: Bidzilya, Y., & Solomin Y. (2023). Analysis of linguistic means in political debates: strategies of persuasion and manipulation. *Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science* (pp. 79-82). Futurity Research Publishing. https://futurity-publishing.com/international_conference_3/

Аналіз мовленнєвих засобів у політичних дебатах: стратегії переконання та маніпуляції

Analysis of linguistic means in political debates: strategies of persuasion and manipulation

Юрій Бідзіля¹, Євген Соломін²

¹доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри журналістики, декан філологічного факультету, Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет", м. Ужгород, Україна, bidzilja@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-5134-3239>

²кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, завідувач кафедри журналістики, філологічний факультет, Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет", м. Ужгород, Україна, evgenlnu@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6770-5505>

Accepted: October 15, 2023 | **Published:** November 5, 2023 | **Language:** Ukrainian

Abstract: The study provides a definition of the essence of political discourse, since the main goal is to highlight the main manipulative practices and beliefs in political debates. In general, political discourse has many manifestations, but debates are the most indicative in terms of manipulation and persuasion. A summary table has been compiled showing the relationship between the main functions of political debates and their manipulative component. A list of the most commonly used manipulative strategies is provided.

Keywords: manipulation, persuasion, manipulative strategy, political debate, political discourse, opponent, verbal and non-verbal communication.

Вступ

Політика відіграє важливу роль у сучасному громадському та приватному житті людини, проявляється в усіх осередках соціуму. Політичний слід простежується майже в усіх сферах: культурній, історичній, економічній, соціальній тощо.

З огляду на це спостерігається дуже тісний взаємозв'язок між політикою та стилем і типом мови. Цей взаємозв'язок постійно відстежують і моніторять психологи, соціологи, філологи, філософи, соціолінгвісти, громадські діячі, тренери й коучі з ораторського мистецтва та нейролінгвістичного програмування (НЛП). Актуальність дослідження полягає саме в тому, що значення мови (мовлення), її стилістики, забарвленості та змістового наповнення тексту зараз набуває широкої популярності й має розглядатися з різних аспектів, зокрема щодо можливості маніпулятивного впливу й тактик переконання.

Мета дослідження

Виявити та проаналізувати основні маніпулятивні механізми в процесі політичного дискурсу.

Результати дослідження

Політичний дискурс є унікальним способом міжособистісної комунікації, яка здебільшого проявляється у вербальному та невербальному висловленні своїх думок і позицій учасниками цього дискурсу, відповідно до особистих поглядів, бачення та переконань.

Зосередимо нашу увагу саме на вербальному прояві політичного дискурсу. Так, основними його видами є політичні публічні виступи в ЗМІ, прес-конференції, відеозвернення, прямі ефіри в соціальних мережах, дебати на телебаченні.

Політичний дискурс, найяскравішим проявом якого є політичні дебати, має функції, що в той чи інший спосіб відображаються у стратегіях переконання та маніпуляцій (табл. 1).

Таблиця 1

Взаємозв'язок функцій політичних дебатів та основних стратегій переконання та маніпуляції

Функція	Сутність	Маніпулятивний складник
Персуазивна	Вплив на співрозмовника через усні або письмові засоби передачі інформації із закликом до певних дій або намаганням переконати в чомусь	Це явний вплив на опонента. Зазвичай співрозмовник говорить дуже швидко, не даючи часу схаменутися та навести контраргументи. Дуже часто цю техніку використовують політичні діячі та прокурори
Сугестивна	Прихований вплив на опонента, зазвичай щодо ціннісних орієнтирів і переконань	Навіювання та переконання співрозмовника з використанням неявних засобів міжособистісної комунікації. Часто використовується в психологічній практиці, коли потрібно отримати від пацієнта бажаний результат
Інформативна	Інформування співрозмовника щодо тих чи інших додаткових фактів, які допомагають прийти до спільної думки. Здебільшого є допоміжною функцією	Оперування інформацією (найчастіше прихованою) є непоганим «козирем» в руках політичного діяча під час політичних дебатів. Інформація може як допомогти дійти спільного рішення, так і звести нанівець політичну кар'єру свого опонента
Експресивна	Ця функція показує індивідуальність співрозмовника, його здатність надавати емоційного забарвлення розмові	Емоційне забарвлення дебатів залежить здебільшого від прояву цієї функції. Це можуть бути провокуючі вислови, підвищена емоційна забарвленість монологу, жести, рухи, які можуть як

		спонукати до дії, так і маніпулювати поведінкою суперника
Комунікативна	Відповідає за донесення інформації від одного співрозмовника до іншого	Ця методика дає змогу краще пізнати психотип опонента, його комунікативні можливості та підходи. Зазвичай саме комунікативна функція показує, наскільки співрозмовник може апелювати до тих чи інших контраргументів свого візаві.

Джерело: власна розробка авторів на основі (Гнезділова, 2018; Кобзева, 2019).

Загалом, оперуючи нормами переконливої комунікації, варто дотримуватися таких законів (Вінтонів, 2018):

- ✚ розуміння опонента не означає прийняття його точки зору та політичної позиції;
- ✚ доведення своєї позиції не завжди значить ефективне переконання в ній аудиторії та співрозмовника;
- ✚ найважливіше, що має зробити політичний діяч, – це створити максимальну емоційну прихильність аудиторії до себе. Про це свідчать екзит-поли та онлайн-опитування аудиторії безпосередньо під час політичних дебатів.

Головними способами реалізації цих законів є основні маніпулятивні стратегії, а саме (Лукіна, 2021):

- ✚ Використання актуальних для певного політичного періоду лексичних одиниць, як-от «Євромайдан» (період 2013–2014 років), «Революція гідності», «тітушки» тощо. Цей маніпулятивний хід налаштовує суспільство на підтримку оратора, ніби вказуючи, що він перебуває в одному середовищі з аудиторією, говорить з людьми однією мовою та вживає ті ж самі терміни, що й вони. Це елемент стратегії «Ми з вами – одне ціле» або «Я такий, як і ви» – стратегії ідентифікації (в цьому разі мовної);
- ✚ Стратегія викривлення інформації. Досить активно використовується на політичних дебатах з метою показати ту чи іншу ситуацію у вигідному світлі для одного із співрозмовників. Яскравим прикладом є висвітлення росією своїх жажливих злочинів у форматі інформаційних повідомлень на місцевих ЗМІ – абсолютне викривлення фактів і доказів вчинених злочинів, які натомість виставляються як «акт допомоги та звільнення»;
- ✚ Стратегія імунізації. Використовується, коли політичному діячеві потрібно схилити на свій бік більшість глядацької аудиторії. Вона досить тісно пов'язана з експресивною та комунікативною функціями. Приклад її використання: «українці – сильна та незламна нація, нас ніхто не зможе здолати. Ми тут – на своїй землі». Інакше кажучи, якщо ви не поряд зі своїм народом або живете зараз на іншій території, ви вже не є елементом сильною та незламною нацією. Дуже часто такі аргументи висловлюються щодо тих політичних діячів, які перебувають поза межами країни і не беруть активної участі в управлінні державою або регіонами.

Висновки

Як бачимо, задля досягнення кінцевої мети – перемоги (політичної або особистої), політичні діячі використовують багато різних тактик і практик. І не завжди вони бувають чесними та коректними щодо своїх опонентів. Для того щоб адекватно протистояти подібним маніпулятивним стратегіям і тактикам, потрібно бути широко обізнаним у їх різноманітності і час від часу практикувати їх використання.

Література

Вінтонів, М. О., Вінтонів, Т.М., & Мала, Ю.В. (2018). *Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дискурсі*. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ». <https://core.ac.uk/download/pdf/185262448.pdf>

Гнезділова, Я. В. (2018). Персуазивна VS маніпулятивна функції мета комунікації. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка Філологічні науки*, 1, 63–68 <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/1220>

Кобзева, О. О. (2019). Особливості організації сучасного електорального дискурсу. *Закарпатські філологічні студії*, 1(9), 93–97 <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/33260>

Лукіна, Л. В. (2021). Політичний дискурс: сутність та особливості застосування. *Політикус*, 2, 75–80. <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-2.13>